

Informatica în lume

PROTECȚIA SOFTWARE-ULUI

Consiliul de Miniștri al Pieței Comune a adoptat în mod unanim și definitiv, marți 14 mai 1991, legea-directivă europeană privind protecția software-ului. Această lege, care este rezultatul unui compromis între interesele creatorilor, constructorilor și utilizatorilor, va intra în vigoare începând cu 1 ianuarie 1993 și va fi valabilă numai în țările din cadrul Pieței Comune.

Legea-directivă se compune din opt articole, care definesc obiectul și beneficiarul protecției, actele supuse restricției și excepțiile de la aceasta, decompilarea, măsuri speciale și durata acestei protecții. Destinată să protejeze software-ul împotriva actelor de piraterie, această directivă permite totuși efectuarea unei copii de salvare, corectarea erorilor din programe, astfel încât acestea să fie predate utilizatorului conform contractului încheiat. De asemenea aceasta autorizează și decompilarea de software, limitând această operație la perspectiva interoperabilității programelor.

Pe de altă parte, niciieri nu se discută calitatea de proprietar a întreprinderii care a finanțat un software specific. Dacă această omisiune satisface societățile de service, în schimb marile întreprinderi sînt neliniștite: "Miniștrii europeni au acordat societăților de service (SSII) posibilitatea de a reexploata prin proiecte concurente secretele noastre de cercetare" (A. Puerto de la Société Générale). În această situație Société Générale propune o alternativă sub formă de ultimatum: "Fie că aceste societăți acceptă principiul cesiunii proprietății, fie că ele riscă să nu primească decît proiecte de importanță minimă".

Firma Elf Aquitaine întrevede chiar posibilitatea de a-și crea propriul departament de servicii informatice. Pierre Dion de la Usinor Sacilor, președintele comisiei însărcinată cu elaborarea de contracte tip, comune cu SSII, nu pretinde transferul total al proprietății, dar insistă pe trei clauze pe care clientul trebuie să le impună: dreptul de utilizare extensibilă (pentru a se potrivi cu dezvoltările întreprinderii, ca și pentru a obține programe-sursă), dreptul de a modifica programele-sursă, posibilitatea limitării utilizării cunoștințelor. În caz contrar, firma va renunța la colaborarea cu SSII.

Față de această contestație, SSII subliniază că această directivă nu schimbă cu nimic legea franceză.

Satisfacția SSII nu provine numai din importanța pe care riscă să o ia această directivă în negocierile comune cu marile întreprinderi pentru a standardiza contractul de realizare a unui program, ci și din autorizația de decompilare care le permite un viitor liniștit. Firma Syntec: "Nu sîntem societăți de decompilare; scopul nostru este de a realiza interfețe. Această libertate va incita în mod sigur pe furnizori să publice specificațiile".

În privința constructorilor interesați în mod special de

autorizarea de decompilare, aceștia nu au un punct de vedere comun. Unii se raliază la directivă, alții vor mai multă libertate, iar alții doresc interzicerea decompilării. Este cazul firmei IBM care se îndoiește "de această primă derogare de la legea dreptului de autor, niciodată acordată de vreun guvern". Aceasta propune anunțarea procedurilor în fața tribunalului "cu scopul de a determina clar pînă la ce punct este posibilă ridiculizarea protecției autorilor" și a sistemelor proprietare.

(Benitah M. - "Protection du logiciel: compromis bancal à Bruxelles", în: Le Monde Informatique nr. 457, 20 mai 1991, p. 5).

Traducător: Victoria Haiduc

O PROFESIUNE BINE COTATĂ: JURIST ÎN INFORMATICĂ

Pentru un jurist, specializarea în domeniul dreptului în informatică deschide astăzi perspective interesante, într-o lume atractivă, către un domeniu în care mai sînt multe de făcut.

În facultățile de drept din Franța, specializările în informatică au mare succes, datorită terenului puțin explorat încă și al aspectului dublei competențe.

În perioada martie 1990/martie 1991, media ofertelor de serviciu pe lună pentru juriști este de o sută, "nevoia de specialiști în drept în domeniul informaticii fiind însă mai limitată" (conform Sligos - filiala Credit Lyonnais et Tymshare - unde trei juriști își împart sarcinile în cadrul Grupului care are 5000 salariați și 40 filiale). "Lumea informaticienilor este închisă, iar problemele se reglează cel mai adesea prin bună înțelegere, mai ales că meseria de jurist în acest domeniu este abia la începuturi".

Totuși, sectorul noilor tehnologii și în special cel al informaticii, se distinge de alte sectoare de activitate printr-o adevărată inflație de contracte mari și complexe. Fiecare cerere de contract trebuie pusă de acord cu informaticienii, pentru că din punct de vedere juridic un contract în regie sau un contract negociat nu înseamnă nimic. În plus, "regulile juridice în domeniul informaticii derivă din cele referitoare la proprietatea literară și artistică; astfel SSII este proprietara unui software elaborat pentru clientul său, pe cînd acesta plătește programul".

"Informatica este un bun nematerial de la care se așteaptă rezultate alte pentru un moment dat, cît și pentru viitor. De aici, necesitatea de a stabili precontracte care privesc nevoile actuale și viitoare, contracte "nenominalizate" în limbaj juridic".

Principala dificultate în această meserie constă în a înțelege ceea ce dorește diversele părți. "Înainte de a stabili un contract, trebuie să se emită un act prealabil în termeni cît mai clari, în care să se specifice cerințele

contractanților. Responsabilitatea noastră implică o colaborare apropiată cu informaticienii, creatorii și realizatorii, cu factorii din sectorul comercial" (L. Legris, juristul societății de servicii Cisi).

Un jurist în domeniul informaticii trebuie să cunoască un sistem de exploatare - dreptul în afaceri - un domeniu de aplicație - dreptul în informatică - și o interfață, domeniul economic al întreprinderii. Se pune astfel accent pe o dublă, chiar triplă competență și pe necesitatea unor stagii în întreprindere sau cabinet specializat.

Din punctul de vedere al informaticii, învățămîntul se limitează, în general, la cunoștințe de bază privind programarea, pe studiul băncilor de date juridice (concepție, redactare, consultanță). Din punctul de vedere al domeniului juridic, cursurile se referă la proprietatea asupra patrimoniului informatic, protecția software-ului și dreptul penal (inclusiv fraudă informatică) și aspectele contractuale ale comercializării de bunuri informaticice.

În Franța există patru institute care organizează cursuri specializate pe drept și informatică: Institutul de cercetări și studii pentru prelucrarea informației juridice (IRETIJ) din cadrul Universității din Montpellier, Magistratură în domeniul comunicațiilor asistate de calculator din Poitiers, Facultatea din Sceaux (Paris-11) care eliberează diploma DESS (drept, informatică și tehnologii noi) și DEUST (drept, informatică și sistem de informare), filiala din Paris-1.

În cadrul universităților din Sceaux se lucrează în seminarii pe studii de caz, care adaptează jurisprudența la diversitatea situațiilor ivite în întreprinderi. Astfel, se asigură dubla competență, juridică și informatică (programare în Pascal, cunoștințe de MS-DOS, cursuri de rețele, inteligență artificială și sisteme expert), strictul necesar pentru a înțelege bine bunurile nemateriale în baza legii din 1985 privind proprietatea literară și artistică aplicată la audiovizual și la software.

(Debas D. : "Juriste en informatique: une formation bien cotée"; Le Monde Informatique, nr. 457, din 20 mai 1991, p. 43)

Traducător: Victoria Haiduc

RESTRUCTURARE LA BULL

Într-un interviu acordat în exclusivitate revistei "01", Francis Lorentz, directorul general la Grupul francez Bull a expus în linii mari planul de dezvoltare pe care se bazează pentru a aduce firma la un nivel profitabil până în 1992: reorganizarea structurilor europene, închiderea de uzine, renunțarea la periferice și suprimarea a cinci mii de posturi de muncă.

F. Lorentz are în vedere accelerarea unui proces de reorganizare a grupului ale cărui conturi s-au deteriorat în primul semestru al anului 1990 (1,88

miliarde FF pierderi).

Un prim pas în realizarea acestui plan este reducerea drastică a costurilor. Planul prevede de asemenea suprimarea, între 1 noiembrie 1990 și 31 decembrie 1991, a cinci mii posturi: 2500 în America de Nord și 2500 în Europa și în restul lumii, din care 1100-1200 în Franța.

Obiectivul acestui plan este creșterea unei marje operaționale de 3,8 miliarde FF pe doi ani, de care firma va beneficia în 1992.

O parte din măsurile preconizate vor atinge încadrarea și aceasta prin prisma unei restructurări a organizării grupului. Începînd cu 1 ianuarie 1991 situația va fi clarificată: "Va fi pe de o parte Franța și pe de alta, restul Europei (inclusiv Europa de est) constituit ca un ansamblu cu un comandament unic, plasat sub responsabilitatea lui Didier Ruffat, fostul director general al Grupului Bull International SA", explică Francis Lorentz.

Regruparea a două rețele comerciale, în prezent situate în Extremul Orient (una sub responsabilitatea filialei din SUA-Bull HN și cealaltă sub Bull SA), reverificarea organigramelor și alte acțiuni, vor fi întreprinse pentru a se restrînge cheltuielile de funcționare - proporțional cu cifra de afaceri, acestea vor trebui reduse cu 10 % pe an - pentru a putea plasa Grupul Bull pe linia de plutire. Aceleași măsuri de reducere vor afecta și colectivele de cercetare/dezvoltare. "Va trebui să întărim integrarea la nivel mondial" subliniază Francis Lorentz. "Începînd cu 1 ianuarie 1991, vom conta pe un buget unic, administrat la nivel de grup și nu pe mai multe bugete administrate de patronii diverselor filiale ale grupului după propria lor logică. Repartizarea sarcinilor va fi mai rațională".

Dar nu se pune problema reducerii în general a bugetului destinat cercetării/dezvoltării (care deține ceva mai mult de 10 % din cifra de afaceri). Și aceasta, chiar dacă va trebui să se facă o triere a proiectelor. "Prioritatea absolută este integrarea standardelor (precum Unix) și a sistemelor proprietare G-COS" notează Francis Lorentz. "Trebuie să accelerăm demersul de prezentare clienților noștri a unei arhitecturi omogene pentru ansamblul ofertei noastre și de reducere a cheltuielilor diverselor noastre sisteme de exploatare".

Dacă raționalizarea sectorului cercetare/dezvoltare va conduce la suprimarea de posturi "foarte modestă", reducerea și specializarea de linii de fabricație, a doua direcție majoră a planului de transformare, ar trebui să aibă efecte mai importante. "Arhitectura noastră industrială va fi de aici înainte constituită din șase sedii în lume, în loc de 13 câte erau acum 18 luni" indică Francis Lorentz.

Planul de transformare prevede o dezangajare în domeniul perifericelor. "Există domenii în care nu putem continua singuri și în care trebuie să găsim parteneri, care să devină parteneri minoritari sau majoritari" explică Francis Lorentz.

Este cazul pentru Bull Périphériques, a cărui piață este